

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **I. M.**, zast. Mgr. Jindřichem Lechovským, advokátem, se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 8. 2018, č. j. OAM-167/LE-LE05-LE05-PS-2018, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 23. 10. 2018, č. j. 17 A 134/2018 - 39,

t a k t o :

- I. Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 23. 10. 2018, č. j. 17 A 134/2018 - 39, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Soudem ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Jindřichu Lechovskému, advokátovi, se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti ve výši 4.114 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Přehled dosavadního řízení

[1] Žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím rozhodl, že žalobce se zajišťuje dle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a to do 8. 12. 2018.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalované žalobu u Krajského soudu v Plzni. Krajský soud shora označeným usnesením řízení o žalobě zastavil dle § 104 odst. 1 občanského soudního řádu ve spojení s § 64 s. ř. s. (výrok I.) a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II.). Výrokem III. pak stěžovatel rozhodl o odměně a náhradě hotových výdajů ustanoveného zástupce. Na základě údaje z úředního systému AZYL II, kde bylo uvedeno, že žalobce byl dne 24. 9. 2018 repatriován na Ukrajinu, měl soud za to, že žalobci smrtí zanikla způsobilost být účastníkem řízení a tento nedostatek podmínek řízení je neodstranitelný.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalované a osoby zúčastněné na řízení

[3] Proti tomuto usnesení krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost. Namítal, že usnesení krajského soudu je nepřezkoumatelné, neboť není zřejmé, na základě čeho krajský soud dospěl k názoru, že stěžovatel zemřel. Stěžovatel byl dne 24. 9. 2018 repatriován na Ukrajinu, z čehož však nijak nevyplývá, že by se mělo jednat o repatriaci „*post mortem*“, tedy pouze jeho těla.

[4] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu účelově, a proto byl po právu zajištěn. Z napadeného usnesení krajského soudu nevyplývá, že by byl stěžovatel repatriován „*post mortem*“, jak dovozuje stěžovatel.

III. Posouzení kasační stížnosti

[5] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[6] Kasační stížnost je důvodná.

[7] Z provedené rekapitulace je zřejmé, že v posuzované věci se jedná zejména o to, zda krajský soud správně rozhodl o zastavení řízení [§ 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.].

[8] Nejvyšší správní soud předesílá, že ani pokud by byla správná domněnka krajského soudu, že smrtí zanikla způsobilost stěžovatele být účastníkem řízení, nemohl by krajský soud řízení zastavit. V této souvislosti Nejvyšší správní soud připomíná, že řízení před správními soudy je upraveno soudním řádem správním [§ 1 písm. b) s. ř. s.] a pouze v několika málo otázkách tímto předpisem neupravených lze přistoupit k subsidiární aplikaci občanského soudního řádu dle § 64 s. ř. s. Způsobilost osob být účastníkem řízení ve správním soudnictví je upravena v § 33 odst. 2 s. ř. s., nikoli v § 19 o. s. ř., jak dovozuje krajský soud. Stejně tak reakce na situaci, kdy účastník řízení (žalobce) ztratí způsobilost být účastníkem řízení ve správním soudnictví, a proto nejsou splněny podmínky řízení, není upravena v § 104 odst. 2 občanského soudního řádu, jak uvádí krajský soud. I pokud by neexistovala úprava v soudním řádu správním, bylo by třeba použít § 107 občanského soudního řádu. Právní úprava pro situaci, kdy žalobce ztratí způsobilost být účastníkem soudního řízení správního, a není tu jeho právní nástupce, na kterého by přecházela práva, o něž v řízení jde, však je obsažena v § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (srov. usnesení NSS ze dne 11. 7. 2013, č. j. 6 Ads 66/2009 - 113). Krajský soud by v takovém případě žalobu musel odmítnout.

[9] Ani podmínky pro takový postup však nebyly splněny. Nejvyšší správní soud v rámci ověřování podmínek pro řízení o kasační stížnosti se dotázal na význam zápisu o repatriaci v úřední databázi Správy uprchlických zařízení Ministerstva vnitra, která zajišťuje též provoz Zařízení pro zajištění cizinců Balková, kde byl stěžovatel omezen na svobodě až do své „repatriace“ dne 24. 9. 2018. Ze sdělení tohoto orgánu ze dne 26. 11. 2018, č. j. UT-31136/2018, vyplývá, že dne 24. 9. 2018 bylo zajištění stěžovatele ukončeno z důvodu uskutečnění jeho dobrovolného návratu do země původu, tj. na Ukrajinu. Správa uprchlických zařízení MV doplnila, že pojem repatriace se v oblasti uprchlického práva používá právě pro dobrovolné návraty cizince do země původu, nikoli pro převoz tělesných ostatků v případě jejich úmrtí.

pokračování

[10] Tomu, že stěžovatel se zapojil do tzv. programu repatriace a dobrovolně (s asistencí státních orgánů) opustil české území, odpovídá i obsah správního spisu žalovaného. Stěžovatel sice požádal o mezinárodní ochranu, avšak žalovaný tuto žádost posoudil jako účelovou, a proto vydal napadené rozhodnutí. Následně však 27. 8. 2018 vzal stěžovatel svou žádost zpět a řízení bylo téhož dne zastaveno. Žalovaný dále dne 18. 9. 2018 sdělil Zařízení pro zajištění cizinců Balková, že rozhodnutím ze dne 27. 8. 2018 bylo řízení o žádosti o mezinárodní ochranu zastaveno, a vzhledem k tomu, že stěžovatel proti tomuto rozhodnutí nepodal žalobu, pozbyl postavení žadatele o mezinárodní ochranu. S ohledem na to zanikla účinnost rozhodnutí o jeho zajištění. Poté následovalo propuštění stěžovatele ze zajištění a jeho dobrovolný návrat na Ukrajinu.

[11] Nezbyvá tedy než uzavřít, že krajský soud se zcela zjevně zmylil, pokud na základě záznamu o dobrovolném návratu stěžovatele na Ukrajinu dospěl k závěru, že stěžovatel pozbyl způsobilosti být účastníkem soudního řízení, což představuje neodstranitelný nedostatek podmínek řízení. Protože byl naplněn důvod dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tj. napadené usnesení krajského soudu je nezákonné, Nejvyššímu správnímu soudu nezbylo než jej zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[12] Pro úplnost Nejvyšší správní soud poznamenává, že § 46a odst. 9 zákona o azylu, který dříve vytvářel překážku pro pokračování v řízení o žalobě proti rozhodnutí o zajištění žadatele o mezinárodní ochranu v případě ukončení zajištění, byl Ústavním soudem zrušen pro jeho rozpor s ústavním pořádkem, a to nálezem ze dne 10. 12. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 41/17, č. 16/2019 Sb. Proto krajskému soudu nic nebrání v tom, aby žalobu meritorně projednal a rozhodl o ní.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[13] S přihlédnutím k výše uvedenému Nejvyšší správní soud kasační stížností napadené usnesení krajského soudu zrušil, neboť se stěžovatel úspěšně dovolal důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Nejvyšší správní soud proto věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 věta první s. ř. s.).

[14] Podle § 110 odst. 4 s. ř. s. zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí.

[15] V novém rozhodnutí ve věci krajský soud podle § 110 odst. 3 s. ř. s. rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

[16] Nejvyšší správní soud však rozhodl o odměně a náhradě hotových výdajů v řízení o kasační stížnosti pro zástupce, který byl stěžovateli ustanoven usnesením krajského soudu ze dne 20. 9. 2018, č. j. 17 A 134/2018 - 17. Zástupce stěžovatele v řízení o kasační stížnosti učinil jeden úkon (podání blanketní kasační stížnosti včetně jejího doplnění na výzvu soudu), za nějž mu náleží odměna ve výši 3.100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) a § 7 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif] a náhrada hotových výdajů v paušální výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Nejvyšší správní soud ověřil, že ustanovený zástupce je plátcem daně z přidané hodnoty, proto se částka odměny a náhrady hotových výdajů zvyšuje o tuto daň. Celkem má ustanovený zástupce stěžovatele právo na 4.114 Kč, které mu budou vyplaceny z účtu Nejvyššího správního

soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku. Náklady právního zastoupení stěžovatele nese stát (§ 35 odst. 9 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. ledna 2019

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu